

แผล(รักษา) เรือร้ง

เปิดใจเรียนรู้ว่าเหตุใด การ
'รักษา' ด้วยยาเคมีสังเคราะห์
จึง 'ทำลาย' เสียมากกว่า



อุทิศให้
บรรดาคณาจารย์ และ ผู้เชี่ยวชาญ
การแพทย์ทุกเวชกรรม



กลับจากแรงบันดาลใจ
ภายใต้ความเคารพ & สิทธิแห่งการปกป้อง
คุณค่าทางยาของพืชพรรณนานาชนิด

SHARE Newsletter



แผลเรือร้ง-ศักยภาพการสมานตัวเองที่ถูกทำให้สูญสลาย

รูปภาพข้างต้นเป็นบทพิสูจน์การรักษาแผลอันตรายในผู้ป่วยเบาหวานที่สมานได้เป็นอย่างดีในตอนแรก จากแผลใหญ่ ลึก มีหนองไหล บวมแดง เจ็บร้าวรุนแรงมาเป็นเวลาหลายสัปดาห์และมีขนาดกว้างกว่า 12 ซม. หลังรักษาเพียงไม่กี่วันแผลเริ่มแห้งและค่อยๆหดตัว เริ่มตกสะเก็ดลอกออก เหลือเพียง 3 ซม. ภายใน 10 วัน หลังได้รับการบำบัดด้วยยาสมานแผลฤทธิ์เยี่ยม สกัดจากพืชพรรณที่มีคุณค่าทางยานานาชนิด

เป็นที่น่าเสียดายที่แผลนี้ไม่ได้รับการรักษาเช่นนี้ต่อเนื่อง ผู้ป่วยไม่สามารถมองเห็นแผลเองได้และได้รับการเปลี่ยนวิธีรักษาเป็นการทานยามาเชื้อ ล้างแผลด้วยน้ำยามาเชื้อเป็นประจำ และตัดเนื้อเพิ่มเติม (ซึ่งกลายเป็นการเปิดบาดแผลให้กว้างขึ้นมากกว่า 12 ซม. อีกครั้ง) ชั้นตอนเหล่านี้โดยปกติจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า 3 เดือนกว่าแผลจะสมานได้อีก โดยเฉพาะในผู้ป่วยเบาหวาน เนื่องจากแผลจะถูกน้ำยามาเชื้อเป็นประจำและปิดสนิท 24 ชม. โดยไม่มียา 'สมานแผล' ที่แท้จริงใดๆเลย แม้ว่านี่จะเป็นกระบวนการแพทย์ตามปกติ แต่ก็ไม่ได้จำเป็นหากผู้ให้การรักษาต่อได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ว่าแผลสมานได้ดีมากในช่วงสั้นๆก่อนหน้านี้ด้วยตัวยาละกระบวนการที่มีหลักฐานวิจัยทางการแพทย์อย่างแพร่หลาย เพียงแต่บุคคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขหลายท่านอาจยังไม่มี ความรู้ ความเข้าใจ อย่างเพียงพอ

ยา"รักษาแผล" โดยเฉพาะ ยาฆ่าเชื้อ ยิ่งเพิ่มโอกาสการดื้อยาและติดเชื้ออื่นๆ มากขึ้นภายหลัง ในผู้ป่วยที่ใช้เป็นประจำ และทำอันตรายกับอวัยวะไตที่อ่อนแอ โดยเฉพาะผู้ป่วยสูงอายุ ในขณะที่ยาเหล่านี้ไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพการสมานแผลของเนื้อเยื่อเลยแม้แต่นิด

น่าเสียดาย ที่เราท่านๆบุคคลากรถูกฝึกให้เข้าใจความรู้จากสถาบันชั้นนำต่างๆเป็น โลกทั้ง โใบของการแพทย์ที่ทันสมัยน่าเชื่อถือที่สุด ถูกปิดหูปิดตา คิดว่าไม่มีอะไรดีกว่าอีกแล้ว แต่แล้วทำไมเราจึงวนอยู่กับการรักษาที่มีประสิทธิภาพน้อยและบ่อยครั้งยังเป็นอันตรายด้วย โดยแก่นแท้ของการแพทย์ที่ว่า "ขั้นแรกสุด คือ การไม่ทำอันตราย" ถูกลบลิ้มไปกับสูตรสำเร็จในกระบวนการรักษา ซึ่งเราเองกลายเป็นผู้สนับสนุนความเรื้อรังของโรคจากความรู้น้อยนิดและความคิดที่ไม่เปิดกว้าง ทั้งที่ความจริงมีการแพทย์อีกหลากหลายที่มีมาก่อนเราท่านๆจะเกิดเสียอีก เป็นพันๆปีก่อนการจัดตั้งระบบการศึกษาของ โรงเรียนแพทย์วิทยาศาสตร์แผนตะวันตกด้วยซ้ำ โชคดีที่วิถีแพทย์อันทรงคุณค่าเหล่านี้กำลังได้รับการฟื้นฟูในการแพทย์ยุคใหม่ ทั่วทุกมุม โลกมานานกว่า 3 ทศวรรษแล้ว ดังนั้นเราควรเปิดกะลาเล็กๆของเราออก เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมกันได้แล้วหรือยัง?

เรียบเรียง โดย ดร. บิลันธน์ อนันธรานนท์กุล

‘รักษา’ อย่างไร...ไม่เรื้อรัง

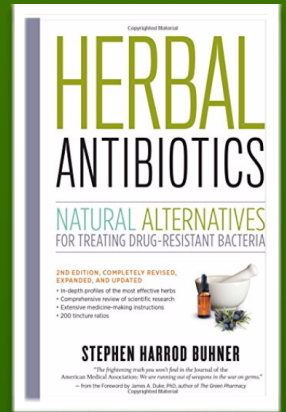
ความจริงแล้ว ร่างกายมนุษย์มีความสามารถในการเยียวยาตัวเองได้ หากได้รับโอกาสและสภาวะที่เอื้ออำนวย อย่างไรก็ตาม กระบวนการรักษาโดยทั่วไปในปัจจุบันได้ปิดกั้นศักยภาพนี้ไว้หมด เฉกเช่น สูตรสำเร็จของการรักษาแผลเรื้อรัง โดยเฉพาะในผู้ป่วยเบาหวาน ซึ่งได้สร้างความกลัวให้กับบุคลากรฯ ไขว่คว้าหาวิธีที่รุนแรงเพื่อกันไว้ก่อน เช่น การล้างแผลด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อเข้มข้นบ่อยครั้ง การปิดแผลตลอด 24 ชม. การทานยาฆ่าเชื้อบ่อยครั้ง การตัดเนื้อเพื่อแต่งแผล/ป้องกันแผลลาม (แต่กลายเป็นสร้างแผลใหม่ที่ใหญ่กว่าเดิม)

หากลองพิจารณาให้ถี่ สูตรสำเร็จการรักษาแผลดังกล่าวได้ช่วยสมานแผลกันบ้างหรือไม่? และความเสี่ยงอื่นๆ ในระยะยาวล่ะ? สารละลายในน้ำยาล้างแผลส่วนใหญ่มีส่วนประกอบของไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ ซึ่งหากใช้ไม่บ่อยครั้งก็คงไม่มีปัญหา แต่การใช้ระยะยาวก่อให้เกิดการระคายเคืองของเนื้อเยื่อผิวหนัง ลดการสมานตัวของแผล และก่อให้เกิดการติดเชื้อแบคทีเรียและเชื้อราได้ง่ายขึ้นต่อไป อีกทั้งการสูดไอระเหยสารนี้ส่งผลต่อระบบทางเดินหายใจ และเมื่อถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือด ในระยะยาวจะรบกวนการทำงานของต่อมไทรอยด์ อวัยวะไต และเกิดภาวะเลือดเป็นกรดได้ และที่แยกลงไปกว่านั้นคือผลเสียจากการใช้ยาปฏิชีวนะ (ยาฆ่าเชื้อ) ที่ใช้กันเกินความจำเป็น บุคลากรฯทั้งหลาย...ท่านรู้หรือไม่? ว่าองค์การอนามัยโลกได้ส่งเสริมการตระหนักรู้ให้ลดการใช้ยามานานกว่า 10 ปีแล้ว ในหลายร้อยประเทศ บทเรียนสำคัญหนึ่งคือภาวะดื้อยาและการเสี่ยงติดเชื้ออื่นๆ ในภายหลังที่คร่าชีวิตประชากรกลุ่มอ่อนแอไปจำนวนมหาศาล จากสถิติ WHO มีผู้ติดเชื้อจากการดื้อยาหลายล้านคนต่อปีเฉพาะในสหรัฐอเมริกา โดยประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตปีละกว่า 30,000 รายจากการติดเชื้อซ้ำซ้อน ยิ่งไปกว่านั้น ยาฆ่าเชื้อหลายชนิดยังทำลายอวัยวะไตอีกด้วย ซึ่งความเสี่ยงจะเพิ่มมากขึ้น ในรายที่มีภาวะไตเสื่อม/ไตอ่อนแออยู่แล้ว นอกจากนี้แล้ว การปิดแผลตลอดเวลาเพียงเพื่อป้องกันเชื้อโรคล่ะ? ถึงแม้จะดูไม่ได้มีอันตรายอะไรแต่ก็ไม่ได้ช่วยสมานแผลเลย ซึ่งมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพผิวพรรณและเวชศาสตร์ชะลอวัยท่านหนึ่ง ได้กล่าวไว้ในงานประชุมวิชาการระดับชาติว่า ‘การปิดแผลตลอด 24 ชม. เพียงเพราะกลัวติดเชื้อนั้น เป็นการทำให้กระบวนการสมานแผล จริงๆ แล้วแผลควรได้รับอากาศถ่ายเทให้เนื้อเยื่อแห้งตัวได้เร็วขึ้น ซึ่งการปิดแผลไว้นั้น เนื้อเยื่อจะไม่มีโอกาสแห้งหรือสมานตัวเองใดๆ ได้ได้เลย’

ที่สำคัญ การสมานแผลที่เหมาะสมจะเกิดขึ้นได้ไม่เพียงแต่เมื่อลดความเสี่ยงต่างๆ ลงเท่านั้น แต่เกิดจากการวิเคราะห์ภาพรวมในผู้ป่วยด้วย ความสามารถของร่างกายในการเยียวยาตนเองต้องพึ่งพาสุขภาพองค์รวมด้วย ไม่ใช่แค่แผลที่มีทางกายเพียงอย่างเดียว การซักประวัติอย่างละเอียดถึงที่มาที่ไปและการเปลี่ยนแปลงจากการรักษาที่ผ่านมา รวมถึงวิถีชีวิตและสภาพจิตใจของผู้ป่วยยังสำคัญมากด้วย การตื่นตระหนกไปเองและสร้างความกังวลเพิ่มให้ผู้ป่วยจึงไม่ช่วยอะไร ในทางกลับกัน ผู้ป่วยควรได้รับคำอธิบายและการปลอบโยนเพื่อลดความหวาดวิตกและการเข้าใจผิดๆ อีกทั้งการเล่าประวัติที่ถูกต้องให้กับแพทย์ผู้รักษาจำเป็นมาก เพราะการวิเคราะห์และวางแผนการรักษาจะต้องใช้ข้อมูลนี้เป็นสำคัญ เช่น แผลที่มีขนาด 3 ซม. มีน้ำเหลืองไหล อาจเป็นสัญญาณบ่งถึงการสมานที่ดี หรือ ความเสี่ยง ก็ได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่แท้จริงของลักษณะแผลก่อนหน้านั้น นอกจากนี้แล้ว คุณภาพชีวิตและความช่วยเหลือรอบข้างของผู้ป่วยก็มีส่วนสำคัญมาก ลองจินตนาการภาพผู้ป่วยสูงอายุที่คูชีวิตอายุใกล้เคียงเป็นผู้ดูแลเพียงผู้เดียว กระบวนการรักษาที่ผู้ป่วยต้องเข้า-ออก โรงพยาบาลทุกวันเป็นเวลานาน การห้ามแผลโดนน้ำโดยสิ้นเชิง (กับข้อจำกัดการดูแลความสะอาดร่างกายส่วนอื่น?) ซึ่งภาวะอันหนักหน่วงนี้ก่อให้เกิดความตึงเครียดได้ทั้งกับผู้ป่วยและผู้ดูแล โดยในความเป็นจริงสามารถลดลงได้ เพียงจากการให้ประวัติที่ถูกต้องซึ่งจะส่งผลต่อการรักษาต่อที่เหมาะสม ประเด็นสำคัญท้ายสุด คือ ยารักษาโรคที่ธรรมชาติมอบให้แก่มวลมนุษย์ มีฤทธิ์ในการบำบัดรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพ ให้เกียรติ และประยุกต์ใช้จากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ไม่ควรถูกดูหมิ่นและกล่าวหาจากความรู้ที่ยังมีไม่เพียงพอ

หากบุคลากรฯท่านใดที่ยังไม่เคยเรียนรู้ ให้ฟังตระหนักไว้ได้เลยว่า ‘ยาฆ่าเชื้อจากพืชพรรณธรรมชาติ’ ออกฤทธิ์ดีประสิทธิภาพสูง มีมานานมากแล้ว และส่วนใหญ่ธรรมชาติสร้างมาพร้อมกับฤทธิ์สมานแผลด้วย ซึ่ง ‘สมุนไพร’ ด้วยตัวพืชเองไม่อาจก่อให้เกิดการติดเชื้อได้เลย ความจริงแล้วพืชเกือบทุกชนิดมีสารพฤกษเคมีต้านเชื้อโรคที่พืชใช้ป้องกันตัวเองด้วย ซึ่งนี่แหละที่มนุษย์พยายามศึกษาและนำสารทรงคุณค่าเหล่านี้มาใช้เป็นยารักษาโรคอย่างมีประสิทธิภาพมานานแสนนาน ส่วนใหญ่ถูกบันทึกอย่างเป็นทางการในหลายตำรายาต่างประเทศทั่วโลก และถูกศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์อย่างแพร่หลาย อีกทั้งพืชสมุนไพรเหล่านี้ยังมิก่อให้เกิดอันตรายในรูปแบบหรือระดับความรุนแรงใดๆ เทียบเท่ากับยาเคมีที่ถูกสังเคราะห์และใช้ในการแพทย์แผนปัจจุบันเลย แม้แต่นิด ท้ายนี้ หากเราท่านฯมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องใดๆ หรือ มีความคิดอยากจะทำด้านสิ่งใดที่เราไม่รู้จักก็ตามแต่ ควรพึงระลึกไว้ว่า โลกภายนอกยังมีอีกมาก เปิดใจศึกษาเพิ่มเติมกันก่อน จะได้เป็นประโยชน์สุขต่อไป

เพิ่มพูนความรู้ นอก ‘กรอบ’ “สมุนไพร & การติดเชื้อ”



หากท่านเคยได้ยินได้ฟัง ใครๆ กล่าวว่ “ห้ามใช้สมุนไพรใส่แผล เพราะทำให้ติดเชื้อ” เป็นไปได้สูงว่าเป็นคำบอกเล่าจากความเข้าใจผิด หรือ ความรู้ไม่เพียงพอ เกี่ยวกับ ‘พฤกษศาสตร์’ และไม่รู้จักความแตกต่างระหว่างสมุนไพร / สารสกัดสมุนไพร / สารพฤกษเคมี เพราะหากผู้ใดมีความรู้เชิงวิชาเกี่ยวกับพืชสมุนไพรในเชิงลึกจะสามารถอธิบายฤทธิ์ยาของพืชต่างๆ ได้ และยกย่องพืชสมุนไพรด้วยซ้ำไป

พืชธรรมชาติหลากหลายชนิดมีฤทธิ์ค่อนข้างแรง โดยเฉพาะสรรพคุณทางยาหลายอย่าง เช่น ฤทธิ์ต้านการอักเสบและต้านเชื้อโรค จึงนำมาใช้รักษาแผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังต้านเชื้อโรคหลากหลายชนิดอีกด้วย เช่น ‘ลาเวนเดอร์’ ซึ่งเป็นสุดยอดสมุนไพรที่มีให้เลือกใช้ในหลายรูปแบบ เช่น สด/แห้ง น้ำมันหอมระเหย สกัดกึ่งเจือจาง ฯลฯ โดยมีงานวิจัยสรรพคุณทางการแพทย์อย่างหนาแน่นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ‘ลาเวนเดอร์’ ไม่เพียงแต่ออกฤทธิ์ทางยาในระบบประสาท ออร์โธโมดอลอดฮอร์โมนเท่านั้น สมุนไพรนี้ยังเป็นยารักษาผิวหนังได้เป็นอย่างดีมากอีกด้วย เพราะ ‘ลาเวนเดอร์’ มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อโดยเฉพาะกับเชื้อโรคดื้อยา มีฤทธิ์ต้านอักเสบ และ ลดอาการเจ็บปวด แกมยังกระตุ้นการผลิตเซลล์ผิวหนังใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

ไม่ว่าพืชสมุนไพรจะได้รับการยอมรับหรือเข้าใจโดยระบบการแพทย์แผนปัจจุบันอย่างไร เพียงพอหรือไม่ พืชเหล่านี้ก็ถูกใช้เป็นยารักษาโรคอย่างมีประสิทธิภาพมานานนับพันๆ ปี หลายชนิดถูกบรรจุก็อยู่ในบัญชีพืชเป็นยาอย่างเป็นทางการแล้ว และได้รับการพัฒนาการสกัดด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีล้ำสมัย อย่างแพร่หลายทั่วโลกมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งไม่ว่าเราท่านจะเห็นด้วยหรือไม่ บัญชีพืชเป็นยาเหล่านี้ก็มิได้พิสูจน์ให้เห็นถึงศักยภาพของพืชในแถบเอเชียจำนวนมหาศาล ที่กำลังเป็นที่สนใจและให้ความสำคัญถึงคุณค่านานับประการ